

სამედიცინო

გაზეთი

თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო
უნივერსიტეტის გამომცემი
გამოდის 1957 წლიდან
№9 (277) ნოემბერი, 2014 წელი

მიღსავეთ მიონგოხის ზინჯინადა ღესასწაულს!

ღვთა

გულ-სისხლძარღვთა ახალი ტექნოლოგიები

გულ-სისხლძარღვთა დაავადებები სიკვდილიანობის ძირითად მიზეზს წარმოადგენს მსოფლიოში. ყოველწლიურად გულ-სისხლძარღვთა დაავადებებით ინფარქტით და ინსულტით დაახლოებით 17 მილიონი ადამიანი იღუპება. მსოფლიო ჯანდაცვის ორგანიზაციის მონაცემებით, საქართველოში სიკვდილიანობის გამოწვევი მიზეზების 69%-ს წნორედ გულ-სისხლძარღვთა დაავადებები წარმოადგენს.

საქართველოს კარდიოლოგთა საზოგადოების პრეზიდენტის ალექსანდრე ალადაშვილის განცხადებით საქართველო იმ ქვეყნების სიაშია, სადაც გულ-სისხლძარღვთა დაავადებები, მათ შორის არითმია, გარდაცვალების ძირითადი მიზეზია, ხოლო გულ-სისხლძარღვთა დაავადებით უფრო მეტი ადამიანი იღუპება, ვიდრე ყველა სხვა დაავადებით.

სწორედ გულის უეცარი გაჩერების პრევენციისადმი თანამედროვე მიდგომებს და გულის ქრონიკული უკმარისობის მკურნალობას მიეძღვნა პირველი საერთაშორისო საგანმანათლებლო კონფერენცია და მასტერ-კლასი, რომელიც ახლახან თბილისში, სასტუმრო „რედისონში“ ჩატარდა. ღონისძიება ევროპისა და საქართველოს გულის რიტმის ასოციაციებისა და სამედიცინო ტექნოლოგიების სფეროში მსოფლიო ლიდერი ორგანიზაცია მედტრონიკის (Medtronic) ორგანიზებითა და მხარდაჭერით შედგა.

კონფერენციის ფარგლებში საქართველოს გულის რიტმის ასოციაციის პრეზიდენტმა გიორგი პაპიაშვილმა, მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორმა რობერტ ჰატალამ სლოვაკეთიდან და ჩეხმა პროფესორმა იოზეფ კაუცნერმა გულის უეცარი გაჩერების წინააღმდეგ ბრძოლის უახლესი მიღწევები წარმოადგინეს. პრეზენტაციებზე, ასევე, წარმოდგენილი იყო დასავლური ქვეყნების გამოცდილება და გულის უეცარი გაჩერების პრევენციის ყველაზე თანამედროვე მეთოდები.

საქართველოს გულის რიტმის ასოციაციის პრეზიდენტმა გიორგი პაპიაშვილმა ყურადღება გაამახვილა ღონისძიების საერთო მნიშვნელობაზე, რომელმაც ქართველ ექიმებს დეტალურად გააცნო გულის უეცარი გაჩერების პრევენციისა და გულის ქრონიკული უკმარისობის თანამედროვე მკურნალობის მეთოდები.

საერთაშორისო კონფერენციის ფარგლებში, საქართველოდან და დასავლეთ ევროპის ქვეყნ-

ებიდან მონაწილემა ექსპერტებმა პლენარული საგანმანათლებლო სესიები და მასტერ-კლასები გამართეს. ქართველმა ექიმებმა და სპეციალისტებმა სრული ინფორმაცია მიიღეს ახალი ტექნოლოგიების შესახებ, გაეცნენ გულის რესინქრონიზაციული თერაპიის და ექოკარდიოგრაფიის საერთაშორისო პრაქტიკას და ევროპის გულის რიტმის ასოციაციის მიერ ადაპტირებული მკურნალობის მეთოდებს. სასტუმრო „რედისონში“ გამართულ მასტერ-კლასებსა და სესიებს უძღვებოდნენ ექიმები, მედიცინის დოქტორები და პროფესორები აშშ-დან, სლოვაკეთიდან, ყაზახეთიდან, რუსეთიდან, ჩეხეთიდან, ხორვატიიდან, შვეიცარიიდან და გერმანიიდან.

ორდღიანი ღონისძიების ფარგლებში ქართველ ექიმებსა და უცხოელ კოლეგებს საშუალება ჰქონდათ გაცნობოდნენ გულის ქრონიკული უკმარისობის მკურნალობის თანამედროვე მეთოდებს. კონფერენციის ფარგლებში, ასევე, გაიმართა დისკუსია გულ-სისხლძარღვთა დაავადებების გლობალური ტენდენციების შესახებ, გულ-სისხლძარღვთა დაავადებების გავლენასა და არსებულ გამოწვევებზე საქართველოში. დისკუსიაზე, ასევე, განიხილეს ეროვნული ჯანდაცვის სისტემის გაძლიერების შესაძლებლობაც. საუბრის ერთ-ერთ თემას, ასევე, წარმოადგენდა ქვეყანაში თანამედროვე ტექნოლოგიების, მკურნალობის თეორიასა და პრაქტიკის ხელმისაწვდომობის გაზრდის გზებიც, რათა მრავალ პაციენტს შეუძლებოდათ გულ-სისხლძარღვთა დაავადებების მკურნალობა. აღნიშნა, რომ გავრცელებას ხელს უწყობს ანტი-სანიტარული პირობები, მოსახლეობის დაბალი სანიტარული კულტურა, ჯუნგლების გაჩეხვა, ბანანის პლანტაციებს „მეჩვეული“ ხილისმჭამელი ღამურები,

ქვეყანაში მინისტრის ახალი პროექტი C ჰეპატიტის დასამარცხებლად

ახლახან პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკაში შრომის, ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის მინისტრი, ბატონი დავით სერგენჯო სამედიცინო და არასამთავრობო სექტორის წარმომადგენლებს შეხვდა C ჰეპატიტის მკურნალობასთან დაკავშირებული ახალი პროექტის დანერგვასთან დაკავშირებით, რომელიც ითვალისწინებს აღნიშნული ვირუსით დაავადებული საქართველოს მოსახლეობისთვის ახალი სამკურნალო

გან დაავადების მკურნალობა და სრული ელიმინაცია სახელმწიფოსთვის პრიორიტეტულია. აღინიშნა, რომ პროექტი 2015 წლის პირველი კვარტლიდან დაიწყება და მის წარმატებას და რეალურობას კარგად დაინახავს მოსახლეობა, რომელიც მედიკამენტს მიიღებს ხელმისაწვდომ ფასად.

ვები თანაგადახდას დაექვემდებარება და სოციალური სტატუსით განისაზღვრება.

დაისვა შეკითხვები პროგრამის ცალკეულ საკითხთან დაკავშირებით,

მედიკამენტის „სოფოსბუვირის“ ხელმისაწვდომობა ფასად მინორდება.

როგორც ცნობილია, საქართველოში C ჰეპატიტით დაავადებულითა რიცხვი საკმაოდ მაღალია. შესაბამისად, როგორც მინისტრმა აღნიშნა, პროგრამა იქნება მასშტაბური, რად-

პროექტი ითვალისწინებს არა მხოლოდ მედიკამენტის მოსახლეობისთვის მიწოდებას, არამედ ხელახალ დიაგნოსტიკურ გამოკვლევას; დაავადების სადიაგნოსტიკო ხარ-

რავც მინისტრმა ამომწურავად უპასუხა.

ქვეყანაში სეზონური

წამოკრივი ვირუსული ცხელება

ახლახან სტუდენტური თვითმმართველობის და ივ. თარხნაშვილის სახელობის სტუდენტთა სამეცნიერო საზოგადოების ინიციატივით თსუსში გაიმართა საჯარო ლექცია დღესდღეობით მეტად აქტუალურ თემაზე: „ჰემორაგიული ვირუსული ცხელება“. ლექციას კითხულობდა საქართველოს დაავადებათა კონტროლის და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრის გენერალური დირექტორის მოადგილე, მედიცინის აკადემიური დოქტორი, პროფესორი პაატა იმნაძე.

ბატონმა პაატამ ისაუბრა ჰემორაგიული ვირუსული ცხელების გამოწვევებზე, ეტიოლოგიასა და ინფექციის კონტროლზე; ყურადღება გაამახვილა დაავადების კლინიკურ ნიშნებზე, რაც იმუნური სისტემის დაორგუწვით ვლინდება; ასევე, ჰემორაგიული ცხელების და გრიპის მსგავსი სიმპტომებზე; აღინიშნა, რომ ჩვენი ქვეყნისთვის ებოლაზე აქტუალური ყოიმი-კონგოს ცხელებაა; დღემდე 38 შემთხვევა ფიქსირდება, რომელთა შორის 4 ლეტალური დასრულდა. ვირუსის გადამტანია ტყიპა, რომელიც ჩლიქოსნებზე ბინადრობს, ამიტომაც, ძირითადად, სოფლის მეურნეობაში დასაქმებული ადამიანები ავადდებიან. გამოსავალი – ცხოველების დამუშავება მესაკუთრის მიერ ვეტერინარის დახმარებით. ასეთ შემთხვევაში საქონელი 1 წლის მანძილზე დაცულია ტკიპებისგან.

საქართველოში, ასევე, სხვადასხვა დადოს, ყვითელი ცხელების (2006 წ. – აფრიკიდან) და დენგეს ცხელების (2013 წ. – ინდოეთიდან) თითო შემთხვევა დაფიქსირდა.

ლექციის მნიშვნელოვანი ნაწილი დაეთმო დღეს ასე „პოპულარულ“ ებოლაზე საუბარს, მისი გავრცელების არეალს, რომელიც მოიცავს, ძირითადად, დასავლეთ აფრიკას. აღინიშნა, რომ გავრცელებას ხელს უწყობს ანტი-სანიტარული პირობები, მოსახლეობის დაბალი სანიტარული კულტურა, ჯუნგლების გაჩეხვა, ბანანის პლანტაციებს „მეჩვეული“ ხილისმჭამელი ღამურები,

სატრანსპორტო-საკომუნიკაციო საშუალებების გაფართოება, რამაც გამოიწვია ერთი კონკრეტული ადგილიდან ვირუსის სხვადასხვა ადგილას გავრცელება. დაზარადა გვინეა, ლიბერია, სიერა-ლეონე, ნიგერია, სენეგალი, მალი (15 000-მდე შემთხვევა, რომელთა შორის 5000-ზე მეტი ლეტალური დასრულდა). დინამიკის თვალსაზრისით რთული ვითარებაა სიერა-ლეონესა და ლიბერიაში. ერთადერთი ქვეყანა, რომელიც წარმატებით შეებრძოლა ებოლას და შეაჩერა ვირუსის გავრცელება, ნიგერიაა, რაც შესაძლებელი გახდა კონტაქტების აქტიური მოძიებით და კარანტინით; მნიშვნელოვანი ფაქტორია ისიც, რომ იგი, სხვა აფრიკულ ქვეყნებთან შედარებით, ეკონომიკურად ძლიერი ქვეყანაა.

ვირუსის ბუნებრივი რეზერვუარია ცხოველები, მღრღნელები, მაიმუნი-პრიმატები. გარდა სანების ეტაპზე გრიპის მსგავსი სიმპტომებისა, კლინიკური სურათი სპეციფიკური ნიშნებით ხასიათდება, რაც სისხლჩაქცევების და სისხლდენების არსებობას გულისხმობს. სამწუხაროდ, დღესდღეობით არ არსებობს ვირუსის სანინააღმდეგო ვაქცინა და სპეციფიკური მკურნალობა, ძირითადად, სიმპტომური, ცხელების, დეჰიდრატაციის სანინააღმდეგო პრეპარატებით, ტკივილგამაყუჩებელი, სედაციური საშუალებებით მიმდინარეობს.

მნიშვნელოვანია, რომ ვირუსი ინკუბაციის პერიოდში არ გადადის, სამიზნე ხდება ტემპერატურის მატებისთანავე, კერძოდ – სისხლთან და სხვა დაინფიცირებულ ქსოვილოვან სითხეებთან, ასევე, გვამთან კონტაქტის დროს. კონტროლი: დაინფიცირებულის იზოლაცია საზოგადოებისგან. აღინიშნა, რომ განსაკუთრებუ-

ლი რისკის ქვეშაა მედპერსონალი – მათ მიერ ინდივიდუალური დაცვის საშუალებებით შემოსვისა და, განსაკუთრებით, გახდის დროს დაშვებული მეცდომა შეიძლება საბედისწერო აღმოჩნდეს. ამიტომ მენეჯერულ კოლეგები აკონტროლებენ ერთმანეთს, რათა ამ დროს ნესები ზედმინეფით იყოს დაცული. აუცილებელია პერსონალურად გამოყენებული ერთჯერადი სამედიცინო მოწყობილობების გაუფრთხილებლობა.

საინტერესო ლექციის შემდეგ ბატონმა პაატამ უპასუხა შეკითხვებს, რომელიც შეეხებოდა ვირუსის ჩვენამდე მოღწევის შემთხვევაში უსაფრთხოების ზომებს. აღინიშნა, რომ შექმნილია სპეციალური სწრაფი რეაგირების ბრიგადები, ავადმყოფების მისაღებად მზადაა ინფექციური საავადმყოფო, სადაც გამზადებულია ბოქსები პაციენტებისთვის; საბედნიეროდ, გერმანული კოლეგების დახმარების წყალობით, არსებობს სწრაფი დიაგნოზის დასმის შესაძლებლობა PCR მეთოდით; რაც შეეხება აფრიკიდან შემოსულ პროდუქციას (მაგ: ბანანი), ამ გზით ვირუსის შემოტანის ალბათობა ნულის ტოლია, რადგან უსუსლო საგნის ზედაპირზე ვირუსი 2 საათზე მეტხანს ვერ ძლებს. თუმცა, ჩვენთან მკაცრად კონტროლდება და მეთვალყურეობის ქვეშაა დასავლეთ აფრიკის ქვეყნებიდან შემოსული ყველა პირი და ამჟამად არანაირი საფრთხე არაა, მით უფრო, პანიკისთვის, არ არსებობს.

ნატო პოლქვანი

კონტროლი, პრევენცია, მკურნალობა

ინფექციური დაავადებები ისევ და ისევ ავადობის და ლეტალობის სერიოზულ მიზეზად რჩება...

კონტროლი, პრევენცია, მკურნალობა

გადჭარბებული არ იქნება თუ ვიტყვით, რომ დღეს მსოფლიო ისევ შეაფთოთა ებოლას პანდემიის საფრთხემ...

პარალელურად დანახვა, რა თქმა უნდა, შესაძლებელია, თუმცა ეს მინც ვაზი განსხვავებული პრობლემაა...

მიუხედავად იმისა, რომ ებოლას ვირუსი ჩვენს ქვეყანაში არ დაფიქსირებულა, მისი გავრცელების არეალის გაფართოების შემთხვევაში...

ნამდვილად არ ვიზიარებ თვალსაზრისს, რომ შესაძლებელია ებოლას ვირუსი გლობალურად გავრცელდეს ყველა კონტინენტსა და ქვეყანაში...

რამდენად ვიცით, ვირუსის საინაოლმდეგო ვაქცინა ვერ არ არსებობს, თუმცა ამაზე მუშაობა ინტენსიურად მიმდინარეობს...

ამჟამად კლინიკურ გამოცდას გადის ებოლას ვირუსზე მოქმედი რამდენიმე სამკურნალო პრეპარატი...

რაც შეეხება პროფილაქტიკას, ამჟამად, ასევე, მიმდინარეობს ვაქცინის კანდიდატი რამდენიმე პრეპარატის კლინიკური გამოცდა...

მედიცინამ ბევრი ინფექცია დაამარცხა და, დარწმუნებული ვარ, ებოლას ამ უმძიმეს შემოტევა-საც წარმატებით მოიგერიებს...

როცა ვირუსულ დაავადებებზე ვსაუბრობთ, არსებობს მუტაციის საფრთხე. ასე მოხდა ფრინველის გრიპის და ებოლას შემთხვევებში...

საბედნიეროდ, ებოლას ჩვენამდე არ მოუღწევია, თუმცა, როგორც ვიცით, ყირიმ-კონგოს ცხელი-ნეთი, რომელიც ებოლას მონათესავე ვირუსის ვირუსია, ჩვენს ქვეყანაში უკვე 4 ადამიანი გარდაიცვალა...

ყირიმ-კონგოს ცხელი-ნეთი ებოლას ვირუსის ვირუსის და დაავადების საფრთხეებიდან გამომდინარე...

ყირიმ-კონგოს ცხელი-ნეთი ებოლას ვირუსის ვირუსის და დაავადების საფრთხეებიდან გამომდინარე...

დაბლოს, რას შეიძლება დაეფუძნოს ჩვენი ოპტიმიზმი, როცა ებოლას, ყირიმ-კონგოს ცხელი-ნეთი და, საერთოდ, მსგავსი ვირუსების გავრცელებაზე...

დღეს, როცა საშობო ვირუსული ინფექციების გლობალური გავრცელების საფრთხეზე ვსაუბრობთ, დიდი ოპტიმიზმის საფუძველი ნამდვილად არ არსებობს...

სასურველი მკურნალობა

საფრთხის შემცველი პრობლემა

დღესდღეობით ებოლას ცხელება ადამიანის ჯანმრთელობისა და სიცოცხლისთვის დიდ საფრთხეს წარმოადგენს და, თუმცა, ეს დაავადება საქართველოში არ დაფიქსირებულა...

ინფექციურ დაავადებათა შორის, დღეისთვის, ყველაზე უფრო აქტუალურ პრობლემას ებოლას დაავადება (ებოლას ცხელება) წარმოადგენს...

2014 წლის თებერვალ-მარტში დასავლეთ აფრიკაში მდებარე ქვეყანა გინეაში გამოაცხადდა ებოლას დაავადების ეპიდემიის დაწყება...

ებოლას ცხელების ეს ეპიდემია რამდენიმე თავისებურებით ხასიათდება, უპირველეს ყოვლისა, იმით, რომ, განსხვავებით წინა ეპიდემიებისაგან...

მნიშვნელოვანია ის მომენტიც, რომ დაავადებამ უკვე შეაღწია ევროპისა და ამერიკის კონტინენტებზე...

საზღვარგარეთ ებოლას ვირუსული დაავადების საფრთხეებიდან გამომდინარე...

საზღვარგარეთ ებოლას ვირუსული დაავადების საფრთხეებიდან გამომდინარე...

მიუხედავად მდგომარეობის მცოდნეობისა, ეპიდემიის გავრცელების მასშტაბების ზრდას მაინც არ გამოირჩევა...

როგორც აღინიშნა, ებოლას ცხელების ეპიდემია დასავლეთ აფრიკის ქვეყნებში ოფიციალურად დაინიშნა...

ამასთან, ჯანმო ავრთხილებს მსოფლიო საზოგადოებას, რომ პრეპარატი მომენტალურად ვერ გადჭრის ებოლას დაავადების პრობლემას...

სასურველი მკურნალობა

ინფექციური დაავადებების გავრცელება ერთი რეგიონიდან სხვადასხვა ქვეყანაში, რაც სერიოზულად ათრთულებს ინფექციის წინააღმდეგ ბრძოლის საქმეს...

განვითარებული ქვეყნები, უპირველეს ყოვლისა, ამერიკის შეერთებული შტატები, ძალისხმევას არ იშურებენ, რათა საჭირო დახმარება აღმოუჩინონ...

ებოლას ცხელების წინააღმდეგ ბრძოლის საქმეში აფრიკული ქვეყნები მარტობა არ არიან...

როგორც ბოლო საინფორმაციო წყაროებიდან ხდება ცნობილი, ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის ინფორმაციით...

ებოლას ცხელების წინააღმდეგ ვაქცინის შექმნა ადრეულ პერიოდშივე დაიწყო, 2005 წელს, ჟურნალ Nature-ში...

როგორც თქვენ აღნიშნეთ, სამ ქვეყანაში - აშშ-ში, დიდ ბრიტანეთსა და მალდიმ - მიმდინარეობდა მიღებულ იქნა საკმარისი კარგი შედეგები...

ამასთან, ჯანმო ავრთხილებს მსოფლიო საზოგადოებას, რომ პრეპარატი მომენტალურად ვერ გადჭრის ებოლას დაავადების პრობლემას...

სასურველი მკურნალობა

მიუძღვნა ანტიბიოტიკების შესახებ სოფლის აკადემიის დღეს

ევროპის ანტიბიოტიკების შესახებ ინფორმირების დღე (EAAD) ჯანმრთელობის ევროპული ინიციატივაა, რომლის ძირითად მიზანს ანტიბიოტიკების რაციონალური გამოყენებისადმი მხარდაჭერა წარმოადგენს. ეს დღე სხვადასხვა აქტივობით აღინიშნება ევროკავშირის ქვეყნებში, უკანასკნელ წლებში - საქართველოშიც.

ანტიბიოტიკოთერაპიის ოპტიმიზაცია ჯანმრთელობის დაცვის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი საკითხია და განვითარებული ქვეყნების ჯანდაცვის პოლიტიკაში პრიორიტეტულ ადგილს იკავებს. მე-20 საუკუნის უმნიშვნელოვანეს აღმოჩენას ანტიბიოტიკები წარმოადგენს. მოტივანდელი მიკრობიოლოგის, ლონდონის უნივერსიტეტის ბაქტერიოლოგის პროფესორის, ალექსანდრე ფლემინგის, მიერ აღმოჩენილი იქნა პირველი ანტიბიოტიკი - პენიცილინი. აღმოჩენის დღიდან ანტიბიოტიკები წარმატებით გამოიყენება ბაქტერიული ინფექციებით გამოწვეული დაავადებების სამკურნალოდ.

ასევე, ინფექციური დაავადებების ეტიოლოგიურ სტრუქტურაში გაიზარდა ე.წ. პოსპიტალური შტამების ხვედრითი წილი, რომელიც ანტიბიოტიკებისადმი განსაკუთრებული მაღალი პოლირეზისტენტობით ხასიათდება. 2011 წელს ევროპაში გამოვლინდა ანტიბიოტიკოვანი რეზისტენტობა მესამე თაობის ცეფალოსპორინების, ფლორეპიდონის და ამინოგლიკოზიდების მიმართ E. coli-ში და K. pneumoniae-ში, 1/3-ზე მეტ ქვეყანაში აღინიშნა კომბინირებული რეზისტენტობის მნიშვნელოვანი მატების ტენდენცია უკანასკნელი 4 წლის განმავლობაში ორივე პათოგენში; P. aeruginosa-ს შტამების 15% იყო რეზისტენტული სამი ან მეტი ანტიბიოტიკის მიმართ.

დონეც, რათა ბაქტერიული ინფექციების მკურნალობა სწორად იყოს წარმართული. ამერიკელი ჯანდაცვის სპეციალისტების მონაცემებით, აშშ-ში ანტიბიოტიკებისადმი რეზისტენტული ინფექციებით ყოველწლიურად 2 მილიონი ადამიანი ავადდება, ამათგან 23 ათასი იღუპება. სავარაუდოდ, მომავალში გაიზარდება როგორც დაავადებულთა, ასევე, დაღუპულთა რაოდენობა. იგივე ტენდენციაა ჩვენს ქვეყანაშიც. ამ ტრენდის შესაჩერებლად სასწრაფო ზომები მიისაღება. ანტიბიოტიკოვანი რეზისტენტობის ზრდა პანდემიაა, რომელიც მკვეთრად აძნელებს ინფექციური დაავადებების მკურნალობას. მოცემული დროისთვის რეზისტენტობა უმართავია. პრობლემა იმდენად დიდია, რომ, ფაქტობრივად, შეუძლებელია ისეთი ქმედებების ჩატარება, რომელსაც მნიშვნელოვანი გლობალური ეფექტი ექნება. რეზისტენტობის გავრცელების მიზეზები რთულია, ძირითადად, მულტი-ფაქტორულია, ხშირად უცნობია. საჭიროა ჩატარდეს უფრო მეტი კვლევა სიცოცხლის შემსავლელი მეცნიერებების დარგში.

ბა, ავადობა, გარდაცვალების რისკი, დანახარჯები. საქართველოში ანტიბიოტიკების გამოყენების სარწმუნო სტატისტიკური მონაცემები ფრიად შეზღუდულია. პრაქტიკულად, დაუდგენელია, რამდენად მიზნობრივად ხდება მათი გამოყენება. არაა განსაზღვრული იმ მამოდიფიცირებული ფაქტორების ხვედრითი წილი, რომელიც გავლენას ახდენს ანტიბიოტიკების გამოყენებაზე. ანტიბიოტიკების მოხმარება საავადმყოფოებსა და საზოგადოებაში არ არის კარგად რეგულირებული. დადებით მოვლენად უნდა ჩაითვალოს 2014 წელს რეცეპტის ინსტიტუტის შემოღება, რაც საზოგადოებისთვის ანტიბიოტიკების თავისუფალ ხელმისაწვდომობას ზღუდავს. ექიმის რეცეპტით ანტიბიოტიკის გაცემა პირდაპირად აისახება ანტიბიოტიკების რეზისტენტობის მინიმიზაციაზე. ანტიბიოტიკი „სამედიცინო სასწაულია“, რომელიც რაციონალური გამოყენების პირობებში ახანგრძლივებს სიცოცხლეს, ზრდის მის ხარისხს. ევროპის ანტიბიოტიკების შესახებ ინფორმირებულობის დღე კიდევ ერთი შესენებაა საზოგადოებისთვის რაციონალური ანტიბიოტიკოთერაპიის ხელშეწყობის თაობაზე.

ყარაბან ფალავა

„ბავშვთა და მოზარდთა მემორიალი“ - VII სანატორიუმ-ჰიპოთეკური ხონფაქსია

რაპის თანამედროვე არსნაწილი. მოხსენებაში - „ბაქტერიოლოგიკოთერაპიის რენესანსი“ - წარმოდგენილი იქნა ფაქტორების ნუსხა - გვერდითი მოქმედების არარსებობა, კლინიკური ეფექტურობა, ანტიბიოტიკებისადმი რეზისტენტობის მკვეთრი მატება, რამაც განაპირობა სამკურნალო საშუალებების ამ კლასისადმი ინტერესის გაცხოველება მთელ მსოფლიოში, მოყვანილი იქნა მასალები პიოპეტერიოფაგის ინოვაციური ფორმის - ფაგო სპრეის - გამოყენების თაობაზე (ყ. ფალავა). წარმოდგენილი იქნა თანამედროვე შეხედულებები პნევმოკოკური (მ. ხოჭავაძე, თ. ჯობთაბერიძე, ი. შალაშვილი) და როტავირუსული (მ. უბერი, ე. უბერი) ვაქცინების შესახებ; დასაბუთდა მათი ფართო დანერგვის აუცილებლობა. დეტალურადაა განხილული „საბავშვო ანაფორისი“ მოქმედების უნიკალური ხასიათი, კერძოდ, იგი მოქმედებს ძირითადად არა როგორც ინტერფერონის ინდუქტორი, არამედ ხელს უწყობს ენდოგენური ინტერფერონისადმი მგრძობილობის მომატებას. ეს გარემოება განაპირობებს მის კლინიკურ ეფექტურობას და უსაფრთხოებას (გამოიყენება სიცოცხლის პირველი თვეებიდანვე). უხშირესი პედიატრიული დაავადებების მკურნალობაში ნაჩვენებია კომბინირებული ხველების სანინალმდეგო პრეპარატის - MELONI (AMBROSOLI+SALBUTAMOL I+GVAIFENEZINI) - ეფექტურობა. წარმოდგენილია შედარებითი ანალიზი იბუპროფენის (მიგი 400) და პარაცეტამოლის მოქმედების მექანიზმისა და, შესაბამისად, დიფერენცირებულად გამოყენების თაობაზე (ტოქსიურობა, პერიფერიულ ანთებაზე ზემოქმედება, ასპირინ-ასოცირებული ასთმა, კუჭის ლორწოვანის დაზიანება, სისხლდენისადმი მიდრეკილება, გამოყენების სისხშირე). წარმოდგენილია, აგრეთვე, დიარეის სამკურნალოდ ფართოდ გამოიყენებადი პათოგენური პრეპარატის - ჰიდრასკის (რაცეკადოტრილის) მოქმედების

მექანიზმის თავისებურება: იგი ენკეფალინზას ინჰიბირების გზით ზრდის ენკეფალინების კონცენტრაციას ნაწლავის კედელში, რაც განაპირობებს მის მძლავრ ანტი-სეკრეტორულ მოქმედებას. შესაბამისად, ის უნდა გამოიყენებოდეს სეკრეტორული დიარეის დროს (ყ. ფალავა). მოხსენებაში - „კვებისმიერი ტოლერანტობა ძროხის ცილის მიმართ ალერგიის დროს ბავშვებში“ (ნ. უბერი, ე. უბერი, მ. ჩიქოვანი, თ. გელაშვილი) - აღინიშნა, რომ კვებისმიერი ალერგიის დიაგნოსტიკის, მკურნალობის და პროფილაქტიკის საკითხები სერიოზულ პრობლემას წარმოადგენს. ბავშვებში ძროხის რძის ცილების მიმართ ტოლერანტობის ჩამოყალიბება კვებით ალერგიის დროს რთული და ბოლომდე აუხსნელი პროცესია. პრობლემის გადაწყვეტის (კლინიკური ეფექტის მიღწევა) გზებია - მეტეორული დედის დიეტის გამკაცრება, ჰიდროლიზირებული ნარეგების (მაგ.: ფრისოს ნარეგების) გამოყენება. ძვლოვანი ჯანმრთელობის ნუტრიციული ასპექტები იყო ნ. დოლიძის მოხსენების თემა. სადღეისოდ სულ უფრო მეტ მნიშვნელობას იძენს სიმსუქნე. უმთავრესი როლი მის განვითარებაში ალიმენტურ ფაქტორს ენიჭება, მაგრამ გათვალისწინებული უნდა იყოს გენეტიკური დაავადებებიც, რაც მართვის თავისებურებებს განაპირობებს (ი. ფალავა).

ბისა და ფუნქციონირების წამყვანი ქვედა თამბაქო. ნაშრომში - „სტომატოლოგიური და სომატური დაავადებების ურთიერთკავშირი ბავშვებში“ (თ. შიშინაილი), ხაზი გაესვა იმ გარემოებას, რომ ბავშვთა ასაკში სტომატოლოგიურ დაავადებათა დროული ლიკვირაცია ხშირად ხელს უწყობს ზოგიერთი სომატური დაავადების და მათი გართულებების პროფილაქტიკას. მოხსენებაში - „დერმატოზები ოჯახის ექიმის პრაქტიკაში“ (თ. ქიჭვაშვილი) - აღინიშნა, რომ პირველადი ავადმყოფის რეგისტრაციისას ოჯახის ექიმმა უნდა აიღოს სწორი ორიენტაცია: თვითონ გამოიკვლიოს და უმკურნალოს კონკრეტულ ავადმყოფს თუ გაიგზავნოს დერმატო-ვენეროლოგიურ დაწესებულებაში. ამ საკითხის გადარწმუნებაში მნიშვნელობა აქვს ოჯახის ექიმის მოზადებას, მის ერუდიციას, აგრეთვე, საერთო-სამედიცინო, იურიდიული და ეთიკური ნესების დაცვას. გერმანელი კოლეგის - მ. ლენტეს - მოხსენებებში: „ცილის დაკარგვით მიმდინარე ენტროპათიები“ და „სუნთქვის ტესტები, PH-მეტრია და იმპედანსი“ - წარმოდგენილია თანამედროვე ხედვა პარაკლინიკური მარკერების გამოყენების შესახებ და მათ ადგილზე დიაგნოსტიკასა და მონიტორინგში, პროგრამის გარეშე გამოვიდა კოლეგა აშშ-დან - დ. დომინგოზი, რომელმაც განიხილა პულს-ოქსიმეტრიის ადგილი ახალშობილებში გულის კრიტიკული თანდაყოლილი დაავადებების სკრინინგში. ეკოლოგიური პედიატრიის საკითხებისადმი მიძღვნილ მოხსენებაში - „გარეული ფაქტორები და ბავშვის ჯანმრთელობა“ (ლ. უორელიანი) ნაჩვენებია ბავშვის ჯანმრთელობის ფორმირებაზე, გენეტიკურ ფაქტორებთან ერთად რა გავლენას ახდენს გარეული ფაქტორები: ეკოლოგიური (კლიმატური, პერიის და წყლის ხარისხი, ნიადაგის მდგომარეობა, კვების პროდუქტები, ხმაური, რადიაცია და ა.შ.);

სოციალურ-ეკონომიური/ოჯახური გარემო (ცხოვრების დონე - ადამიანის მოთხოვნათა დაკმაყოფილების ხარისხი). ბავშვის ჯანმრთელობაზე ტყვიის ტოქსიურობის გავლენა გამოქდა ლ. მენგელისა და ზ. კაზის (აშშ) მოხსენებაში, სადაც წარმოდგენილი იქნა მასალები ამ დაავადების დიაგნოსტიკისა და მკურნალობის შესახებ; ხაზი გაესვა ექიმების ყურადღების ამაღლების აუცილებლობას ტყვიით ინტოქსიკაციისადმი, თუნდაც, მინიმალური ნიშნების გამოვლენის, ასევე, რსკ-ფაქტორების შემთხვევაში. მოხსენებაში - „არამკაფიო ლოკალიზებული დაავადებები“ (ტ. კიხიძე, ე. ფალავა) წარმოდგენილია არამკაფიო ლოკალის მიდგომების გამოყენების შესაძლებლობები იშვიათი დაავადებებზე ეჭვის მისატანად და მკურნალობის ეფექტურობის დასადგენად. მოხსენებაში - „თრომბოციტოზები ბავშვთა ასაკში“ (მ. კვეზურელი-კოპაძე, ა. კვეზურელი-კოპაძე, ზ. მთავარიძე) წარმოდგენილია ამ არცთუ იშვიათი და პოტენციურად ფრიად სასიფათო სინდრომის დიაგნოსტიკისა და მართვის თანამედროვე ასპექტები. მოხსენებაში - „იშვიათი დაავადებები და უცნობი გენების ცხელემა“ (ი. ა. კორინთელი, ე. გუმბერიძე, ნ. ნულაია) აღინიშნა, რომ ცხელემაში მიმდინარე დაავადებების სადიაგნოსტიკო ალგორითმში სათანადო ყურადღება უნდა მიექცეს ინფექციებსაც. ნაშრომში - „რევმატიული ცხელემა და გულის ქრონიკული რევმატიული დაზიანება - ადრეული დიაგნოსტიკა და სკრინინგის თანამედროვე ასპექტები“ (თ. კუტუბიძე, მ. ჩიქოვანი) ხაზგასმულია გულის ექოსკოპირების უპირატესი მნიშვნელობა ამ დაავადებების ადრეულ დიაგნოსტიკაში. კონფერენციამ წარმატებით ჩააარა; კონფერენციის მასალები, ვიდეოკონფერენციის მასალები, საქონილო საქმიანობაში გამოადგება.

ყარაბან ფალავა, ირინა ა. კორინთელი

უცხოელი კოლეგის ხსოვნას

ჩვენს უცხოელ მეგობართა რიგებს აკადემიკოს ჰამიდ მანსუროვი გასული წლის 25 აგვისტოს გამოაკლდა. მიუხედავად მისი ხანდაზმულობისა, ტაჯიკეთის რესპუბლიკის დედაქალაქ დუშანბედან მიღებულმა ამ ცნობამ დიდად დაგვაშინა ქართველი ექიმები. მისი უკიდევანო ცოდნა-გამოცდილება ბევრჯერ შეგვძველებია პროფესიულ საქმიანობაში.

ჰამიდ მანსუროვის სახელი და გვარი ჩანერილია ჰეპატოლოგიის იმ კორიფეებს შორის, როგორებიც არიან: ა. ბლიუვერი, ე. ტარევი, ე. ფერეისი, ფ. ფალკი, კ. პოპერი, შეილა შერლოკი, ნ. შიფი, ალ. მისანიკოვი, ნოდარ ყიფშიძე და ეთერ ზოცვაძე...

ადრე დაობლებული ჰამიდ მანსუროვი (1925-2013) იზრდებოდა ბიძის, ტაჯიკური ლიტერატურის კლასიკოსის ოჯახში, რომლის მდიდარ ბიბლიოთეკაში ეზიარა იგი ტაჯიკურ-სპარსული ლიტერატურის კლასიკოსების შემოქმედებას. აქვე დაენაზა აბუ-ალი-ინან სინას (ვეროპულად ავიცენას) სამედიცინო და ფილოსოფიურ ტრაქტატებს. სწორედ ავიცენას უზარმაზარი მრავალტომეულის – „საექიმო კანონის“ – გულდასმით წაკითხვის შემდეგ, ახალგაზრდა ჰამიდმა, გადაწყვიტა ექიმი გამხდარიყო. 1947 წელს მან წარჩინებით დაამთავრა სამარყანდის სამედიცინო უნივერსიტეტის სამკურნალო ფაკულტეტი, 1950 წელს – მოსკოვის თერაპიის ინსტიტუტის ასპირანტურა პროფესორ ალექსანდრე მისანიკოვის ხელმძღვანელობით. 1951 წლიდან ტაჯიკეთის სამედიცინო ინსტიტუტის საფაკულტეტო თერაპიის კათედრის ასისტენტი, შემდეგ – დოცენტი. 1954 წელს, პროფესორ ალექსანდრე მისანიკოვის მოწვევით, იგი, სრულიად ახალგაზრდა (29 წლის), დააბრუნეს მოსკოვის თერაპიის ინსტიტუტში სადოქტორო დისერტაციის მოსამზადებლად. ეს უნდა აისხნას მაშინდელი სოციალურ-პოლიტიკური ვითარებით. იმ დროს, 1948 წელს, ჩატარდა საბჭოთა კავშირის 3 დიდი აკადემიის გაერთიანებული სესია, სადაც გენიალური ფიზიოლოგის, ივან პავლოვის (1849-1936), მოწვევებმა, აკადემიკოსებმა: კ. ბიკოვმა, მ. კურცინმა და ა. ივანოვ-სმოლენსკიმ გამოიტანეს ე.წ. კორტიკო-ვისცერული პათოლოგიის თემა და თითქმის ყველა დაავადების მიზეზად „უმაღლესი ნერვული მოქმედების“ პირველადი დარღვევა დასახელეს. საქმე იქამდე მივიდა, რომ ტუბერკულოზი, ათაშანტი, დერმატოზები, ანთებითი და სიმსივნური დაავადებების ეტიოპათოგენეზის დადგენა „კორტიკო-ვისცერული თეორიის“ გათვალისწინების გარეშე შეუძლებელი ჩანდა. ამ საკითხებზე შინაგან მედიცინაში, ქირურგიაში, დერმატოლოგიაში, ინფექტოლოგიაში, ნევროლოგიაში, ფსიქიატრიაში და სხვა კლინიკურ დისციპლინაში მზადდებოდა საკვალფიკაციო ნაშრომები (საკანდიდატო და სადოქტორო დისერტაციები), ინერებოდა ათასობით სამედიცინო სტატია, სახელმძღვანელო, მონოგრაფია, მეთოდური რეკომენდაცია და სხვა. მოკლედ, „კორტიკო-ვისცერული თეორიის“ ჩართვის გარეშე ნებისმიერი საკანდიდატო და სადოქტორო დისერტაცია განწირული იყო წარუმატებლობისთვის. სწორედ ამ დროს, 1947 წელს (როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ), ალ. მისანიკოვმა 22 წლის ახალგაზრდა ექიმს, ჰამიდ მანსუროვს, შეურჩია საკანდიდატო დისერტაციის თემა – „სასქესო ჰორმონების გავლენა ექსპერიმენტულ ქოლესტერინულ ათეროსკლეროზზე“. 2 წლის შემდეგ, როცა დაგროვდა ექსპერიმენტული კვლევები შედეგები, ასპირანტმა თავის სამედიცინო ხელმძღვანელს უამბო მათ შესახებ, რომლებიც არ ეთანხმებოდნენ კ. ბიკოვის, მ. კურცინის და ა. ივანოვ-სმოლენსკის „კორტიკო-ვისცერულ თეორიას“.

ალ. მისანიკოვს მოეწონა თავისი მოწაფის მეცნიერული კეთილსინდისიერება და მოთხოვნა მისი თანდასწრებით გაემეორებინა თავისი ექსპერიმენტები, რამაც დაადასტურა მანსუროვის თავდაპირველი შედეგები. ამან შეფი საგონებელში ჩააგდო. მართალია, მას კ. ბიკოვის, მ. კურცინისა და ა. ივანოვ-სმოლენსკის „კორტიკო-ვისცერული თეორია“

ბოდა თავის ტვინის ქერქის გამოკვლევის ის მეთოდები, რასაც ი. პავლოვის „უმაღლესი ნერვული მოქმედების“ ვულგარიზატორები არ იყენებდნენ. მას უნდა შეერჩია კლინიკური მასალა, სადაც შედიოდა ბიკოვის, კურცინის, ივანოვ-სმოლენსკის და მათი 200-მდე მოწაფის აზრით „კორტიკო-ვისცერული პათოლოგიით“ განპირობებული დაავადებები, რის

ჰამიდ მანსუროვს მიენიჭა მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორის ხარისხი. აკადემიკოსი პარინი კი 1961 წელს „ლიტერატურაშია გაზეტა“-ში გამოქვეყნებულ ვრცელ სტატიაში – „ფაქტების ავტორიტეტი“, აღნიშნავდა რა „პავლოვის სესიის“ შემდეგ „კორტიკო-ვისცერული პათოლოგიის გადამომემბის თაობაზე, განსაკუთრებით გამოყოფდა მანსუროვის სადოქტორო დისერტაციას, სადაც ახალგაზრდა ტაჯიკმა მეცნიერ-

მას, როგორც ნიჭიერ მეცნიერს, ბევრი ჰყავდა, სკკპ ცენტრალური კომიტეტის მეცნიერებათა განყოფილების გავლენიან ჩინოვნიკებს, ჯანდაცვის სამინისტროს ხელმძღვანელებს, სამედიცინო აკადემიის ზოგიერთ აკადემიკოსს და სხვებს. მათი ძალისხმევით მისანიკოვს არ მიანიჭეს სახელმწიფო (ყოფილი სტალინური) და ლენინური პრემიები, რომელიც მას ყველაზე უფრო მეტად ეკუთვნოდა; არ აირჩიეს მის მიერ დაარსებულ კარდიოლოგთა საკავშირო სამეცნიერო საზოგადოების თავმჯდომარედ; მის საიუბილეო საღამოს (დაბადებიდან 60 წლის აღსანიშნავად) ხაზგასმით არ დაესწრნენ სკკპ ცენტრალური კომიტეტის მეცნიერების განყოფილების ხელმძღვანელები, ჯანდაცვის სამინისტროს და სამედიცინო აკადემიის თავკაცები. საიუბილეო სხდომაზე საკმაოდ უფერულად ჩაიარა.

ქართული ჰეპატოლოგიისა და გასტროენტეროლოგიის დიდი მეგობარი

არ მიაჩნდა „უნივერსალურ თეორიად“, რომლის მიხედვით შეიძლებოდა ნებისმიერი დაავადების ეტიო-პათოგენეზის ახსნა, მაგრამ მათ წინააღმდეგ საკანდიდატო დისერტაციაში დასკვნების გაკეთება მეტად სარისკოდ მიიჩნია. გამოსავალი ჰპოვა თვით ტაჯიკმა ახალგაზრდა ექიმმა – მან მიაგნო ივან პავლოვის მოწაფის, მ. პავლოვას, სტატიას, რომელიც დიდი ფიზიოლოგის ხელმძღვანელობით იყო შესრულებული. მ. პავლოვას ექსპერიმენტების შედეგები სრულიად ეთანხმებოდა ახალგაზრდა დისერტანტის შედეგებს, რამაც მეტად გაახარა მისანიკოვი და ასპირანტს უფლებას მისცა დამატებითი ექსპერიმენტები ჩატარებინა, რაც არ დაადასტურებდა ექსპერიმენტულ ჰიპოთეზის ტერმინის და ათეროსკლეროზის განვითარებაში „უმაღლესი ნერვული მოქმედების“ პირველადი დარღვევას. მოკლედ, ექსპერიმენტული ათეროსკლეროზის განვითარების ასახსნელად „კორტიკო-ვისცერული თეორია“ ვერ გამოდგებოდა. სწორედ ამან განაპირობა ახალგაზრდა დისერტანტის მიერ მისი წარმატებით დაცვა. რა თქმა უნდა, ი. პავლოვის მოძღვრების ვულგარიზატორებს: ბიკოვს, კურცინს და სხვებს, „ვიღაც“ ტაჯიკი ასპირანტის საკანდიდატო დისერტაციისთვის, მისი უმნიშვნელოდ მიჩნევის გამო, ყურადღება არც მიუქცევიათ, მაგრამ 1954 წელს ამ ვულგარიზატორების გავლენაზე მიანიშნა. ა. მისანიკოვმა, რადგან მოსკოვში არავინ ეგულბოდა, ვინც შეეჭიდებოდა ამ მეტად რისიკან საქმეს, გადაწყვიტა უკან დაებრუნებინა 29 წლის ახალგაზრდა თერაპევტი, რომლითაც მოიხიბლა მეცნიერული კეთილსინდისიერების, უკომპრომისობის, ნონკონფორმიზმის, აღმოსავლური მოხერხებულობის გამო და მისთვის სადოქტორო დისერტაციის მომზადება დაევალებინა პავლოვის ვულგარიზატორების წინააღმდეგ. მან თავის ახალგაზრდა დისერტანტს ურჩია, თავდაპირველად შეესწავლა პავლოვის და მისი მოწაფეების შრომები „უმაღლესი ნერვული მოქმედებაზე“ და „კორტიკო-ვისცერულ პათოლოგიაზე“. შემდეგ კი აეთვისებინა მათ მიერ გამოყენებული ფიზიოლოგიურ-ექსპერიმენტული მეთოდები; მესამე ნაბიჯი იქნე-

შეგროვებასაც მანსუროვმა სამი წელი მოანდომა, რომლისგან მიღებული შედეგებიც დამატურულად ეწინააღმდეგებოდა ვულგარიზატორების დასკვნებს.

ჰ. მანსუროვმა აჩვენა, რომ „უმაღლესი ნერვული მოქმედების“ ძვრები გვხვდება როგორც კორტიკო-ვისცერული პათოლოგიის დროს, ასევე, საკონტროლო ვჯუფში, იმ ნევროზების დროსაც, რომლებიც „თავიანთ სიაში“ ბიკოვის, კურცინის და ივანოვ-სმოლენსკის ფიზიოლოგიურ სკოლებს არ შეუტანიათ. ძვრები (ცვლილებები) თავის ტვინის ქერქში არის მეორადი და არა პირველადი, რომელსაც შეეძლო გამოენჯია ესა თუ ის დაავადება (კორტიკო-ვისცერული პათოლოგია). ასეთი ძვრები თავის ტვინის ქერქში არის იდენტური და არა დამოკიდებული დაავადების ხასიათზე („კორტიკო-ვისცერულ პათოლოგიას“ მიეკუთვნება იგი, თუ საკონტროლო ვჯუფს).

ამრიგად, „კორტიკო-ვისცერული პათოლოგიის“ საკითხებზე „წარმატებით დაცული“ 200-მდე დისერტაციის დასკვნა მცდარი აღმოჩნდა! ჰ. მანსუროვის სადოქტორო დისერტაციის აპრობაციებმა სხვადასხვა ინსტიტუტში დაძაბულად ჩაიარა. „კორტიკო-ვისცერული პათოლოგიის“ საკითხებზე დაცული დისერტაციების ხელმძღვანელებმა და თვით დისერტანტებმა თავიანთი გავლენა გამოიყენეს, რათა სასტიკად გაეკრიტიკებინათ „ვიღაც“ უმნიშვარი ტაჯიკი დისერტანტი და ამით დაეფარათ თავიანთი მარლატანობა.

უარყოფითი რეცენზიები ასე ულობით იყო, ამის მიუხედავად, მოსკოვის თერაპიის ინსტიტუტის სამეცნიერო საბჭომ გაუძლო მათ ზენოლას და სადოქტორო დისერტაცია მოიწონა. დისერტაციის საჯარო დაცვა დაინიშნა საბჭოთა კავშირის სამედიცინო აკადემიის საექტო დარბაზში. ოფიციალური ოპონენტები იყვნენ: პარინი (ყოფილი პოლიტპატიმარი, ფიზიოლოგი), ვოვსკი (ყოფილი პოლიტპატიმარი, თერაპევტი) და ჩერნოგოროვი (ფიზიოლოგი, ბიკოვის ფიზიოლოგიური სკოლის წარმომადგენელი). „კორტიკო-ვისცერული პათოლოგიის“ დამცველებმა ვერაფერი გააწყვეს და

მედიკოსმა თავის ტვინის ქერქის უმაღლესი ნერვული მოქმედების შესასწავლად ერთდროულად გამოიყენა ყველა ცნობილი კლინიკურ-ფიზიოლოგიური მეთოდი და მიიღო შედეგები, რომლის საფუძველზე გააკეთა დასკვნები:

- 1. თავის ტვინის ქერქში ძვრები (ცვლილებები) ნებისმიერი დაავადების დროს იდენტურია და არ ატარებენ სპეციფიურ ხასიათს;
- 2. „უმაღლესი ნერვული მოქმედების“ ძვრები (ცვლილებები) არ არის დაავადებათა მიზეზი, არამედ მათი შედეგია.

მე. პარინმა ამ სტატიაში ირიბად მიანიშნა „წარმატებით“ დაცულ 200-მდე საკანდიდატო და სადოქტორო დისერტაციაზე. საბჭოური მედიცინა მრავალი წლით ჩამორჩენილი აღმოჩნდა...

33 წლის ჰამიდ მანსუროვს, ბრწყინვალედ დაცულმა სადოქტორო დისერტაციამ საბჭოთა კავშირში და, კერძოდ მოსკოვში, დიდი აღიარება მოუტანა, მაგრამ საკმაოდ ძლიერი „მტრებიც“ შესძინა. მან არ მიიღო თავისი მასწავლებლის წინადადება — მოსკოვის თერაპიის ინსტიტუტში დაეკავებინა ლვიძლის დაავადებათა განყოფილების ხელმძღვანელის მეტად პრესტიჟული თანამდებობა და დაბრუნდა დუშანბეში, დაიკავა ტაჯიკეთის სამედიცინო ინსტიტუტის ჰოსპიტალური თერაპიის კათედრის გამგის თანამდებობა. 1961 წელს, 36 წლის ჰ. მანსუროვს, მიენიჭა პროფესორის ნოდება.

ცხოვრებამ აჩვენა მანსუროვის წინდახედულება. მან საეხებით სწორად განჭვრიტა თავისი გავლენიანი ოპონენტების რეალური ძალა, რომ ისინი არ გაახარებდნენ „კორტიკო-ვისცერული პათოლოგიის“ უკომპრომისო კრიტიკოსს (ფაქტიურად, „მესაფლავეს“). სადაც პერიფერიაში, მოსკოვიდან შორს, დუშანბეში, მანსუროვი მათთვის ნაკლებად საშიში იყო, თუმცა, მაინც მოახერხეს მისთვის, საკავშირო სამედიცინო აკადემიაში არჩევისთვის, ხელი შეემაღათ. „კორტიკო-ვისცერული პათოლოგიის“ თავგამოდებულ დამცველთა მთავარი სამიზნე გახდა მანსუროვის მასწავლებელი, აკადემიკოსი ალ. მისანიკოვი. ისინი დაუახლოვდნენ მისანიკოვის მომხრეებს (რაც

ჰ. მანსუროვმა 1958 წლიდან 1974 წლამდე იმუშავა ტაჯიკეთის სამედიცინო ინსტიტუტის ჰოსპიტალური თერაპიის კათედრის გამგედ. 1962 წელს ის დანიშნეს ტაჯიკეთის სამხარეო პათოლოგიის მულტიპროფილური ინსტიტუტის დირექტორად, 1965 წელს — მონოპროფილური გასტროენტეროლოგიის ინსტიტუტის დირექტორად, რომელიც პირველი იყო საბჭოთა კავშირში. იმავე წელს ჰ. მანსუროვი ერთიანი სამეცნიერო მივლინებით იმყოფებოდა დიდი ბრიტანეთის გასტროენტეროლოგიურ და ჰეპატოლოგიურ ცენტრებში. აქ იგი ეცნო ცნობილ კლინიკოსებს — შეილა შერლოკს, სერ ფრენსისს, ავერო-ჯოუნსს და სხვებს. მანსუროვმა ბევრი რამ გადმოიღო მათგან და დაწერა ტაჯიკეთის მეცნიერებათა აკადემიის გასტროენტეროლოგიის ინსტიტუტში. მას არ გაუწყვეტია ურთიერთობა თავის მასწავლებელთან — ალ. მისანიკოვთან, რომლისგანაც გადმოიღო სისხლის შრატში ქოლესტერინის და სხვა ლიპიდების გამოკვლევა პოლიაროგრაფიული მეთოდით და ამის საფუძველზე მოაწონა კორონარული ათეროსკლეროზის საკუთარი ორიგინალური კლასიფიკაცია. ასევე, უზუსტად ასეთი მეთოდით, ქოლესტერინის და სხვა ლიპიდების კვლევის საფუძველზე მიაწონა ნალვლკენჭოვანი დაავადების კლასიფიკაცია, რომელიც მის სახელს ატარებს.

ჰ. მანსუროვმა, პირველად საბჭოთა კავშირში, დაამუშავა პირველი ჰიპოტენზიის პათოგენეზი ლვიძლის ციროზის დროს. მანვე მოაწონა საყლაპავის ვარიკოზული ვენების სკლეროთერაპია, ლვიძლის უკმარისობის კლასიფიკაცია, ნალვლის კენჭების სტადიური განვითარების საკითხები. მასვე ეკუთვნის პირველი ჰიპერტენზიის დეკომპრესიის ჩვენებების და უკუჩვენებების კრიტერიუმების, ალკოჰოლური ჰაიპინის დიაგნოსტიკური ღირებულების დადგენა. მანსუროვმა დაამუშავა ციროზული ასციტის დროს ნატრიუმის უარყოფითი ბლანდის მიღწევის საკითხები (როცა დიურეტიკების მიღება მკვეთრად შეზღუდულია). მისივე ინიციატივით, ტაჯიკეთის გასტროენტეროლოგიის ინსტიტუტში, დაინერგა ლვიძლის ტრანსპლანტაცია.

უცხოელი კოლეგის ხსოვნას

მე-5 გვ-დან

მანსუროვს ეკუთვნის 600-ზე მეტი სამეცნიერო ნაშრომი, მათ შორის – 10-ზე მეტი მონოგრაფია და სახელმძღვანელო. საყოველთაო აღიარება მოიპოვეს მონოგრაფიებმა: „ლვიძლის ბიოფსია“, ს. კუტჩაკის თანაავტორობით, „ლვიძლის პუნქციური ბიოფსია“, „ლვიძლის ჰისტოლოგიური გამოკვლევის ატლასი“, „ლვიძლის დაავადებათა ინსტრუმენტული დიაგნოსტიკა“, „ჰელიოტროპული ჰეპათო-ანგიოპათია“, „მირონიკ-მანსუროვის დაავადება“, „ლვიძლის ფიბროზები“, „კლინიკური ნარკოტიკები ჰეპატოლოგიასა და გასტროენტეროლოგიაში“, „ქოლელითიაზით გამოვლენილი მეტაბოლური სინდრომი“.

მან, თავის მონაწილეობით ერთად, დაამუშავა ჰეპატო-სტეატოზის, ალკოჰოლური ჰეპატიტების და ციროზების საკითხები. მისივე ხელმძღვანელობით დაცულია 20 სადოქტორო და 100-ზე მეტი საკანდიდატო დისერტაცია.

მანსუროვი არჩეული იყო ტაჯიკეთის მეცნიერებათა და სამედიცინო აკადემიების ნამდვილ

წევრად (აკადემიკოსად), უნგრეთის და ბულგარეთის გასტროენტეროლოგთა ასოციაციების საპატიო წევრად, პოლონეთის ინტერნისტთა ასოციაციის წევრ-კორესპონდენტად, თუმცა, კორტიკო-ვისცერული პათოლოგიის რევანშისტ-მომხრეთა „მსახვრალი ხელის“ გამო არ იყო არჩეული საბჭოთა კავშირის მედიცინის მეცნიერებათა აკადემიაში, რასაც იგი ზედმინდვით იმსახურებდა. მანსუროვი დაჯილდოებული იყო ლენინის, ოქტომბრის რევოლუციის და „ისმოილი სიმონის“ III ხარისხის ორდენებით, ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის ჯანდაცვის სამინისტროს მედლით. 1999 წელს, ტაშკენტში, შუა აზიის ქვეყნების ინტერნისტების I კონგრესზე ჰელიოტროპულ ჰეპატო-ანგიოპათიას ოფიციალურად უწოდეს მირონიკ-მანსუროვის დაავადების სახელი. მანსუროვმა, პირველად საბჭოთა კავშირში, დააარსა გასტროენტეროლოგიის ინსტიტუტი. ასევე, პირველად საბჭოთა კავშირში, მისი რედაქტორობით გამოვიდა სპეციალიზებული ჟურნალი – „გასტროენტეროლოგია“. იგი მრავალი ათეული წელი იყო

საკავშირო თერაპევტთა და გასტროენტეროლოგთა სამეცნიერო საზოგადოებების გამგეობის წევრი, ტაჯიკეთის თერაპევტთა და გასტროენტეროლოგთა სამეცნიერო საზოგადოების გამგეობის უცვლელი თავმჯდომარე, „დიდი სამედიცინო ენციკლოპედიის“ გასტროენტეროლოგიური სექციის რედაქტორი. ის აქტიურად მონაწილეობდა მსოფლიოს მასშტაბით მოწყობილ კონფერენციებზე, სიმპოზიუმებზე, ყრილობებსა თუ კონგრესებზე. მისი მოხსენებები იყო აკადემიური, უაღრესად მეცნიერული და, ამავდროულად, პრაქტიკული ღირებულების მქონე, რასაც ხელს უწყობდა მისი დიდი კლინიკური გამოცდილება, რუსული და ინგლისური ენების ბრწყინვალე ცოდნა, ორატორული ტალანტი და იუმორის მოჭარბებული გრძნობა.

მანსუროვი ხშირად სტუმრობდა ჩვენს ქვეყანასაც. განსაკუთრებით დასამახსოვრებელი იყო თერაპიის ინსტიტუტის გამსვლელი სამეცნიერო-პრაქტიკული სესია ქ. სილნალში, სადაც აკადემიკოსები ვახტანგ ბოჭორიშვილი და ჰამიდ მანსუროვი, როგორც საუკეთესო მომხსენებლები, გამოირჩეოდნენ; ასევე ბრწყინვალე იყო

მათი პაექრობა ნადიმზე – ეს იყო დაუფინყარი საღამო...

ჰამიდ მანსუროვს ახლო ურთიერთობა ჰქონდა გამოჩენილ ქართველ ექიმებთან კ. ვირსალაძესთან, ნ. ყიფშიძესთან, გ. ადამიასთან, ვ. ბოჭორიშვილთან, ე. ბოცვაძესთან, ა. სამადაშვილთან და სხვებთან. სტუმრობდა მათ ოჯახებს, ძალიან აფასებდა ქართულ სტუმართმოყვარეობას, გულუხვ სუფრას, მაღლიან ქართულ ლხინს. თვითონაც, დუშანბეში ჩასულ ექიმებს, სამაგიეროს მიავებდა გულუხვი მასპინძლობით. ყოფილა შემთხვევები, როცა მის ინსტიტუტში მივილინებული ქართველი კოლეგები საკუთარ სახლში მიუწვევია და უანგაროდ გამასპინძლებია.

1965 წლის მაისში ჟენევაში, მის მასწავლებელს, აკადემიკოსს ალ. მისანიკოვს, საზეიმო ვითარებაში გადაეცა „ლაენეის ოქროს სტეტოსკოპი – მსოფლიო კარდიოლოგიაში განსაკუთრებული დამსახურებისთვის“, რასაც მოსკოვის სამედიცინო საზოგადოება ხაზგასმული ღუმლით შეხვდა...

ამის შემდეგ მანსუროვმა თავისი მასწავლებელი მიიწვია ტაჯიკეთის თერაპევტთა ყრილობაზე,

წინა დღეს კი რესპუბლიკურ გაზეთში – „ტაჯიკეთის კომუნისტში“ – გამოქვეყნდა ტაჯიკეთის სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის ბრძანებულება, რომლის თანახმად, „აკადემიკოს ალ.მისანიკოვს მიენიჭა ტაჯიკეთის სსრ მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწის საპატიო წოდება – ტაჯიკეთისთვის მაღალკვალიფიციური კადრების მომზადების აღსანიშნავად“... როცა მონაწილე მასწავლებელი, მის თვალზე მაღლიერების ცრემლები შეამჩნია... რამდენიმე თვის შემდეგ აკადემიკოსი ალ. მისანიკოვი წლის ასაკში უეცრად გარდაიცვალა...

ამაგის დაფასება ხომ დიდი ნიჭია და ყველაფერთან ერთად, დღებუნივით მანსუროვს ესეც არ შეშლია...

ჰამიდ მანსუროვის სახით, დიდი მეგობარი და მასწავლებელი დავკარგეთ ქართველმა კოლეგებმა, მაგრამ მისი სახელი ჩვენში დავინყებთ არ მიეცემა, ამიტომაც განვიზრახეთ ამ სტატიის მიძღვნა მისი ხსოვნისადმი.

ბ. პაჭკორია, ე. ალაშია, ი. სიმონიშვილი

მეცნიერების ხსოვნა

აუცილებელი არაა გავიხსენო დიდი ქართველები. ისიც საკმარისია, რომ ჩვენ ვართ თანამედროვეობის უდიდესი მწერლის, საქართველოში მცხოვრები ჭაბუა ამირჯიანის, თანამედროვენი. ვიყავი რა ერთ-ერთი მივლინების დროს თბილისში და გაეჩერდი მისი ნათესავების ოჯახში, გავიცანი ეს არაჩვეულებრივი ადამიანი – „დათა თუთაშხიას“ ავტორი.

მსგავსი არაფერი შემხვედრია თანამედროვე მხატვრულ ლიტერატურაში. ჩემთვის ძალიან სასიამოვნოა, რომ თ. ი. შველიძისა და მისი თანაავტორების ნაშრომის გამო შემიძლია ქედი მოვიხარო საქართველოს შესანიშნავი ხალხის წინაშე, რომლის კულტურასაც დიდი ხნის მჭიდრო კავშირი აქვს ჩვენი ხალხის კულტურასთან.

რეცენზირებული წიგნის – „ჰემატოლოგიის ატლასის“ – ორიგინალობა უდავოა. მისი გამოცემა არაჩვეულებრივი მოვლენაა. ჰემატოლოგებისთვის კარგად არის ცნობილი ბუნებრივ პირობებში გაზრდილი სისხლის, ძვლის ტვინის, ლიმფური კვანძების და ელენთის მომნიჭებული უჯრედების სურათები და ფოტოები, მაგრამ ქსოვილურ კულტურაზე გაზრდილი უჯრედები სულ სხვა საქმეა.

აუცილებელია აღინიშნოს, რომ სისხლმბადი უჯრედების კულტივირება როგორც ჯანმრთელი ორგანიზმის, ისე სისხლის პათოლოგიის დროს, მარტივი საქმე არ გახლავთ. „ჰემატოლოგიის ატლასის“ ავტორებმა სამართლიანად მიუძღვნეს ცალკე თავი კულტივირების ტექნიკურ

საკითხს, რაც, თავის მხრივ, დამოუკიდებელი ინტერესის სფეროს წარმოადგენს.

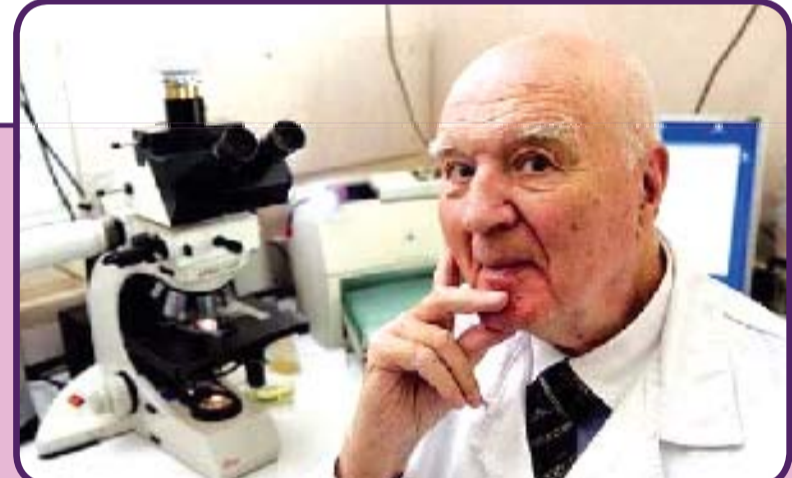
ოდესღაც რეცენზიის ავტორს უწევდა მუშაობა ძვლის ტვინის ფიბრობლასტების ქსოვილურ კულტურებზე პეტრის ფინჯანში (ან გარდაცვლილ ალექსანდრე

ჩვენი გაზეთის მიმდინარე წლის ივნისის თვის ნომერში მკითხველს მივანოდეთ ინფორმაცია საქართველოში პირველად გამოცემული ორიგინალური წიგნის – „ჰემატოლოგიის ატლასის“ – თაობაზე, რომლის ავტორები არიან: პროფესორი თინათინ შველიძე, თამარ და ნიკოლოზ სარალიძეები, ლია მოხევიშვილი. ამას წინათ, აღნიშნულ წიგნს, მეტად შთაბეჭდავი რეცენზია მიუძღვნა რუსეთის სამედიცინო აკადემიის ნამდვილმა წევრმა, მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსმა, ჰემატოლოგიისა და ტრანსფუზიოლოგიის ცენტრის დირექტორმა, მოსკოვის ექიმთა დახელოვნების ცენტრალური ინსტიტუტის გადაუდებელი თერაპიის და ჰემატოლოგიის კათედრის გამგემ, პროფესორმა ანდრეი ვორობიოვმა, რომელმაც ეს რეცენზია გამოაქვეყნა რუსულ ჟურნალში – „ჰემატოლოგია და ტრანსფუზიოლოგია“. იმდენად საგულისხმოდ მივიჩინეთ პროფესორ ა. ვორობიოვის რეცენზია, რომ მისი გამოქვეყნება, ოდნავი შემცირებით, გადავწყვიტეთ ჩვენს გაზეთშიც. ხაზგასასმელია ისიც, რომ რეცენზიის ავტორს, ათნლეულების მანძილზე, მეტად თბილი მეგობრობა აკავშირებს საქართველოსთან.

იაკობის ძე ფრიდენშტეინთან ერთად). განცვიფრებით აღმოვაჩინე არსებითი განსხვავება ძვლის ტვინის ნაცხის უჯრედებსა და კულტივირებულ უჯრედებს შორის. აღმოჩნდა, რომ ფიბრობლასტები ნაცხში უბრალოდ არ განირჩევიან. გასაკვირია, მაგრამ ეოზინოფილები და ბაზოფილები ძალიან გვანან ქსოვილურ კულტურაში. ფიბრობლასტებს სტანდარტულ მიელოგრამაში არც კი აღნიშნავენ, თუმცა მათი წარმომადგენლობა იგივე პრეპარატის ჰისტოლოგიური ანალიზის მიხედვით ბაზოფილებზე, პოხიერ

უჯრედებსა და ეოზინოფილებზე ნაკლები არ არის.

როგორც ცნობილია, ბოლო ათწლეულების მანძილზე, პრინ-

და სხვათა მიერ).

ამ პროგრამების შემუშავებაში კულტივირების მეთოდოლოგიური მიდგომები თამაშობენ გარკვე-

ციპული ცვლილებები განხორციელდა ონკოჰემატოლოგიაში – შემუშავებულია ლეიკემიების დიდი ნაწილისა და ჰემატოსარკომების, როგორცაა: ელენთის, ნუმიტური ჯირკვლის, კუჭის, ბერკიტის პირველადი გენერალიზებული, დიფუზური B-მსხვილ-უჯრედოვანი ლიმფოსარკომა და სხვ. მკურნალობის და განკურნების პროგრამები (კერძოდ, რუსეთის ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროს ჰემატოლოგიური სამეცნიერო ცენტრის თანამშრომლების ა. მ. კრემენცკის, ე. ა. ბორიასის, ე. ე. ზვონკოვის, ა. უ. მაგომედოვას

დებისა, რომლებიც სხვადასხვა ორგანოს აზიანებენ, შეიძლება მკვეთრად განსხვავებული იყოს სხვადასხვა ციტოსტატიური პროგრამის გამოყენების დროს.

სისხლმბადი უჯრედების მორფოლოგიური იდენტიფიკაციის საკითხს (მათი ფუნქციონალური განსხვავების დროს) პრინციპული მნიშვნელობა აქვს ონკოჰემატოლოგიისთვის. ეპითელური ავთვისებიანი უჯრედების სიმსივნეების დროს არავინ ეძებს მორფოლოგიურ განსხვავებას, მაგალითად, კუჭის და ფილტვის ადენოკარცინომის უჯრედებს შორის. დიაგნოზი ყალიბდება სიმსივნური ზრდის ლოკალიზაციის მიხედვით. ჰემატოლოგების შემთხვევაში ასეთი მიდგომა შეუძლებლად მიიჩნეოდა რეალობაში, რამდენადაც ჰემატოლოგები, სიმსივნური ზრდის გამოვლენისთანავე, ხშირად სისტემურ ხსიათს ატარებენ. განსხვავება ვლინდება სიმსივნური უჯრედების ცხოველმყოფელობაში მათი პირველადი ლოკალიზაციის ადგილის მიხედვით.

ეს ფენომენი დაედო საფუძვლად აფორიზმს – „ლიმფოსარკომების დროს პროგნოზი განისაზღვრება პირველადი დაზიანების ლოკალიზაციით“. როგორ იქნება ეს გამოხატული სისხლმბადი უჯრედების კულტურაში, გვიჩვენებს თ. ი. შველიძისა და მისი კოლეგების შემდგომი გამოკვლევები. ეჭვგარეშეა, რომ „ჰემატოლოგიის ატლასი“, თ. ი. შველიძის რედაქციით, დიდი ინტერესით იქნება მიღებული არა მხოლოდ კლინიკისტების, არამედ სამეცნიერო მკვლევარების მიერაც.

„ხელოვნება სავსეა უცვლელად“

„მშვიდობის ელჩები საქართველოდან“

თბილისის სახელმწიფო სა-
მედიცინო უნივერსიტეტი ათე-
ული წლებია ქვეყნის უმაღ-
ლეს სასწავლებლებს შორის
კულტურულ-მემორიალური
აქტიურობით და წინსვლით
გამორჩევა. სხვადასხვა თა-
ობის მომავალ მედიკოსებში
მოიძებნებოდნენ შესაძური ნი-
ჭით და ტალანტით გამორჩეუ-
ლი ახალგაზრდები, რომელთა
შორის – **ბათუ კრავიცივილი,**
თენგიზ მუშუდიაშვილი,
ლატავერა ფორიანი, **ლადო კახაძე,**
ბესიკ კილასონი და სხვებ-
მა, თავის დროზე არაერთხელ
გაუთქვეს სახელი მშობლიურ
უმაღლეს სასწავლებელს და
ქართულ კულტურას...

...შემდეგ წლებში კი, კერ-
ძოდ, **1984 წლის ოქტომბერში,**
მაშინდელი თბილისის სახელ-
მწიფო სამედიცინო ინსტი-
ტუტის სტუდენტებმა: **ბადრი**
მაჭავარიანი, **გოგიტა დათუ-**
კიშვილი, **დავით ქვეცივილი-**
მა, **გელა მგელაძე,** ერთ-ერთ
საქალაქო ღონისძიებაზე მათ
მიერ წარმატებით წარდგენი-
ლი ქორეოგრაფიული ნომრის
შემდეგ, გადაწყვიტეს ანსამ-
ბლის ჩამოყალიბება და მიუ-
ხედავად არაერთი მიზეზისა,
მაინც შეძლეს მიზნის გახორ-
ციელება და ანსამბლიც ნელ-
ნელა იდგამდა ფეხს. სულ მა-
ლე მათ ინსტიტუტში ხალხური

ცნობილი „ერისონის“, ნევრ-
ბი: **თემრან დევდარიანი,** **ამი-**
რან ჩხაიძე, **ნუგზარ წერეთელი;**
ამ წლებში ანსამბლის ლოტბა-
რად **ვაჟა ტალახაძე,** ხალხური
საკრავების ჯგუფის ხელმძღ-
ვანელად – **რევაზ შარიქაძე,**
ქორეოგრაფად კი –
ჯავარ ნაჭყებია მიიწ-
ვიეს.

ანსამბლს მნიშვე-
ლოვანი თანადგომა
ჰქონდა ინსტიტუტის
მაშინდელი რექტორის,
პროფესორ **არჩილ ასა-**
თიანის, პრორექტორ
გიორგი ავალიშვილის,
პროფკავშირის კომი-
ტეტის ხელმძღვანე-
ლის, **კოკი კეკელიძის,**
მხრიდან. შემდეგ კი
ბატონების – **არჩილ**
ასათიანისა და ამირან
გამყრელიძის – წარ-
დგინებით, ანსამბლის
მიერ საქართველოში
1991 წელს გამართულ-
მა კონცერტებმა აღფ-
რთოვანებაში მოიყვანა
იტალიელი კოლეგები,
რასაც შედეგად მოჰყვა
ქართული ანსამბლის
წარმატებული **19** იტა-
ლიური და ევროპული
გასტროლი სხვადასხვა
თაობის სტუდენტთა
შემადგენლობით.

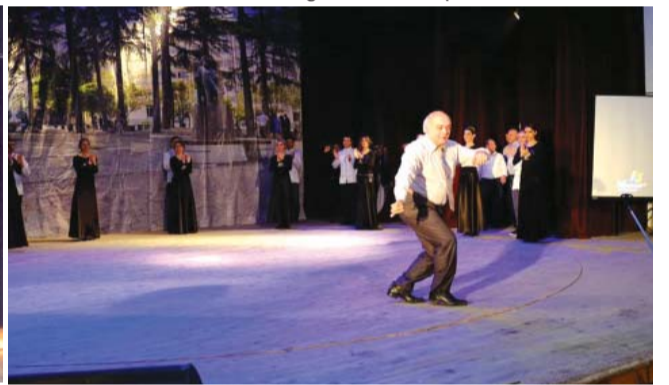
იტალიასა და საფრანგეთში,
ინგლისში, ბელგიაში, გერმან-
იაში, შვეიცარიაში, ჩეხეთ-
ში, საბერძნეთში, ესპანეთში,
პორტუგალიაში, რასაც მოჰყ-
ვა დამსახურებული – მთავარი
პრიზები, ოქროს მედლები, ევ-

ცენტრში, იქმნება მომღერალ
ვაჟთა გუნდი – „ფესვები“, და-
ვით **უზნაძის** ხელმძღვანელო-
ბით. რამდენიმე წლის შემდეგ
კი ანსამბლის 7 წევრი ქმნის
ანსამბლ „შეიკაცას“, რომ-
ლის წარმატებების შესახებ
კარგად უწყის ქართ-
ველმა მაყურებელმა.
მათ აღზრდაში დიდი
წვლილი მიუძღვის ბა-
ტონ **დავით უზნაძეს.**

მომდევნო წლებ-
ში თსსუ-ის ხელმძღ-
ვანელობაში მოსულმა
გუნდმა, ბატონების:
ზურაბ ვადაჭკორიას,
ზურაბ ორჯონიკიძის,
ხელმძღვანელობით,
ასევე, სპორტისა და
ხელოვნების ცენტრის
დირექტორის, ბატონი
რიმა ბერიაშვი-
ლის, ბატონი **კახაბერ**
ჭელიძის, კანცლერის
მოადგილის, ბატონი
მამუკა კალმახელიძის,
ვაკულტეტების დეკან-
ების, **სტუდენტური**
თვითმმართველობის,
საზოგადოებასთან ურ-
თიერთობის სამსახუ-
რის, **სამედიცინო გა-**
ზეთის“ რექტორისა
და **ინფრასტრუქტურის**

ხორგუშვილი, თემურ სინჯი-
კაშვილი. ასევე, მოცეკვავეები
– **გელა მგელაძე,** **ბადრი მაჭა-**
ვარიანი, **დავით ქვეცივილი,**
ია ავალიანი, **ზიზი გოგოლაძე,**
ლელა ხალიაშვილი, **სოფო ტა-**
ტიშვილი, **კობა მაისურაძე,** **სა-**
ლომე ნიკურაძე, **სოფო ნიკუ-**
რაძე, **თამუნა მალაქელიძე,**
თამუნა სხვიტარიძე, **ნინო ჩა-**
ნაშვილი, **თეა მანაშელი,** **თამუ-**
ნა კემელავა, **დეა ებრალიძე,**
ხატია კორკელია, **სოსო ლა-**
ჩაშვილი, **გიორგი ბოჭორიშ-**
ვილი, **ბესო მეტონიძე,** **თამუნა**
სალაძე და სხვები, გოგონათა
სტუდენტური ხალხურ საკ-
რავთა და მომღერალთა ან-
სამბლი – „დეკა“, **დავით რატი-**
ანის, ხელმძღვანელობით;

კონცერტის მომზადებაში
ბატონ **ბადრი მაჭავარიანი**თან
ერთად, ლომის ნილი მიუძღ-
ვით: ანსამბლის მთავარ ქო-
რეოგრაფს, „ლირების ორდე-
ნის“ კავალერს, საქართველოს
დამსახურებულ არტისტს, სუ-
ხიშვილების ლეგენდარული
თაობის ერთ-ერთ საუკეთეს-
ო წარმომადგენელს, ბატონ
დავით უგრეხელიძეს, ქორე-
ოგრაფ **ინეზა კუპრეიშვილს,**
ლოტბარ **დავით რატიანს,**
მუსიკოს **ბეჟან მაისურაძეს,**
რომელიც ათეული წლების
მანძილზე უცვლელად ემსახუ-
რება ანსამბლს.

სიმღერისა და საკრავების
მოყვარულ სტუდენტებს
მოუყარეს თავი. ბატონმა
ბადრიმ ანსამბლში მიიწ-
ვია ცნობილი ლოტბარი
იუზა კუბლაშვილი, ასევე,
შერმადინ დარჩიაშვილი.
1986 წელს, ანსამბლს, დე-
დაქალაქში ჩატარებულ
„სტუდენტურ ფესტივალ-
ზე“ საუკეთესო ქორეოგ-
რაფიული დადგმისთვის,
„ილიკო სუხიშვილის სახე-
ლობის“ პრიზი გადაეცა.

„მშვიდობის ელჩები
საქართველოდან“ – ასე
უნოდებენ სამედიცინო
უნივერსიტეტის ან-
სამბლს, მნიშვნელოვნად
რომ გაუთქვეს სახელი
როგორც ჩვენს ქვეყანას,
ასევე, მშობლიურ უმაღ-
ლეს სასწავლებელს. ამის
დასტურად იმ დღეს ერ-
თმანეთს ცვლიდა მო-
ლოცვის ვიდურო-კადრები
უცხოელი კოლეგებისა
თუ მეგობრებისგან.

ანსამბლი წლების მანძილ-
ზე წარმატებით ქმნიდა საკუ-
თარ სახეს და ხელწერას და,
აი, **1989** წელს, ბატონმა ბად-
რიმ წარმატებით დაგვიმა და
განახორციელა პირველი სა-
გასტროლო მოგზაურობა **პო-**
ლონეთში, ქ. პოზნანში.

ასე გაჩნდა ანსამბლის
ცხოვრებაში პირველი უცხო-
ური გასტროლი, ტელე-რადიო
ინტერვიუები, უცხოური პრესა
და მქიკრა ანსამბლის შემოქმე-
დებითი ბირთვი: **ბადრი მაჭა-**
ვარიანი, **გელა მგელაძე,** **დავით**
ქვეცივილი... სტუდენტები:
მამუკა გიორგაძე, **თემურ უზ-**
ნაძე, **კახა მოსიძე,** **ჭყიტიძე,** **ია**
ავალიანი, **პირიმე გოგოლაძე,**
ნანა ქავთარაძე, **ზურაბ ლემკა-**
შელი, **ლელა ხალიაშვილი,** **ლიკა**
ბერიშვილი, **დავით უპარაშვი-**
ლი, **პაატა ქვეცივილი,** **ავთან-**
დილ კვინიკაძე, **გია ჯალალიშ-**
ვილი, **შალვა ნითიძე,** **თიკა**
კეცურაიანი, **კახა მეტრეველი,**
ხანა ლლონტი და მრავალი სხვა
მნიშვნელოვანი სიტყვას ამბობ-
დნენ წლების განმავლობა-
ში ანსამბლის შემოქმედებით
წინსვლაში. ახალგაზრდა შე-
მოქმედებს გვერდით ედგნენ
საქართველოს სიმღერისა და
ცეკვის სახელმწიფო ანსამ-
ბლის, დღეს კი ყველასთვის

...1990-იანი წლები, ურ-
თულესი პერიოდი ქვეყნის
ისტორიაში. ახლადარჩეული
რექტორის, **რამაზ ხეცურია-**
ნის, თაოსნობით, სამედიცინო
ინსტიტუტს უნივერსიტეტის
სტატუსი მიენიჭა. სწორედ ამ
პერიოდიდან დაიწყო ახალი
ხანა თსსუ-ში ევროპული და
მსოფლიო დონის სამედიცინო-
აკადემიური განათლების
დასაწერად. და, მიუხედავად
როული პროცესებისა, ანსამ-
ბლი მაინც დაუბრკოლებლად
აგრძელებს მემორიალური
ცხოვრებას – უნივერსიტე-
ტის რექტორატმა დახმარება
და თანადგომა გაუწია ახალ-
გაზრდა მემორიალურებს. **1992**
წელს, ბატონმა ბადრიმ, ან-
სამბლის მთავარ ქორეოგრა-
ფად მიიწვია სუხიშვილების
ანსამბლის ლეგენდარული
თაობის საუკეთესო წარმო-
მადგენელი, ბატონი **თენგიზ**
ჯავახიშვილი, ხოლო მომღე-
როლთა გუნდის ლოტბარად
– **საზოგადოებასთვის ჯერ**
კიდევ უცნობი, ახალგაზრდა,
ნიჭიერი მემორიალური – ბატონი
დავით უზნაძე.

...მიდიოდა წლები, წარ-
მატებას წარმატება ცვლიდა,
ქვეყანას – ქვეყანა. ქართველ
მემორიალურებს წარმატებებს ახა-
ლი აღიარებანი ემატებოდა

როპარლამენტის ფესტივალის
დიპლომები, საპატიო „სახალ-
ხო ანსამბლის“ თუ „წლის სა-
უკეთესო ანსამბლის“ საპატიო
წოდებები...

შემდეგ კი უცხოეთთან
შემოქმედებითი გზის უფრო
ფართოდ გაკვლევის საქმეში
ანსამბლის ხელმძღვანელო-
ბას მხარში ამოუდგა თსსუ-
ის მაშინდელი პრორექტორი
უცხოეთთან ურთიერთობის
დაჭკორია და უცხოეთთან
ურთიერთობის სამსახურის
უფროსი, ქალბატონი **რიმა**
ბერიაშვილი, ეს კი ანსამბ-
ლის წინსვლის უცილობელ
ფაქტორს წარმოადგენდა.
აღსანიშნავია, ასევე, წლე-
ბის მანძილზე ქალბატონი
რუსუდან ბერიაშვილის დიდი
ღვაწლი ანსამბლის შემოქმე-
დებით წარმატებაში, რომე-
ლიც ანსამბლის არა მარტო
თარჯიმანი, საყვარელი მეგო-
ბარი და მრჩეველი, არამედ –
„მთავარი ექსპერტი“ გახლ-
დათ. რაც შეეხება ანსამბლის
თარჯიმნებს, მნიშვნელოვანია
ზურაბ გურულის და **ურა ნებო-**
ერიძის დიდი წვლილი უცხო-
ეთის ქვეყნებში წარმატებულ
სვლასა და აღიარებაში.

2000 წელს, სამედიცინო
უნივერსიტეტის კულტურის

სამსახურის აქტიური მხარში
დგომითა და თანამშრომლო-
ბით, ანსამბლს ყველანაირი
პირობა ექმნებოდა წარმატე-
ბების მისაღწევად და აღიარე-
ბისთვის ქვეყნის თუ უცხოე-
თის მასშტაბით.

უნდა ითქვას, რომ ანსამ-
ბლი საქართველოში ჩატარე-
ბული „სტუდენტური დღეების“
ყველა ნომინაციის გამარჯვე-
ბულია.

სწორედ ანსამბლის წარ-
მატებულ **30-წლიან** სვლას
მიეძღვნა თსსუ-ში ამას წი-
ნათ ჩატარებული საიუბილეო
კონცერტი, კიდევ ერთი დას-
ტური ანსამბლის შემოქმე-
დებითი ცხოვრების უკვდა-
ვებისა. სცენაზე ერთმანეთს
ცვლიდნენ ანსამბლის ძველი
და ახალი თაობების წარმო-
მადგენლები, ამჟამად ქვეყნის
სამედიცინო სფეროში მოღ-
ვანე წარმატებული ექიმები,
ფარმაცევტები და სხვადას-
ხვა პროფესიის ადამიანები,
კერძოდ – მომღერალ ვაჟთა
გუნდის წევრები – **რევაზ შა-**
რიქაძე, **ბესო ჯავარიძე,** **ავ-**
თანდილ კვინიკაძე, **ოთარ ბა-**
ილოშვილი, **შალვა ნითიძე,**
თემრან დევდარიანი, **ლევან**
ვეშაპიძე, **მალხაზ თალაყვაძე,**
მიხეილ ჯიბუტი, **ოთარ ლომი-**
ნაძე, **დავით უზნაძე,** **ვალერი**

ქართველმა ქორეოგრაფებ-
მა და ქორეოგრაფ მოღვაწე-
თა შემოქმედებითი კავშირის
ხელმძღვანელობამ – **ოლეგ**
ალავიძის, **თენგიზ უთმელი-**
ძის, **იური ტორაძის,** **გეორგი**
ფოცხიშვილის შემადგენლო-
ბით, მიულოცეს რა თავიანთ
სამაყო კოლეგას **30-წლიანი**
წარმატებული შემოქმედები-
თი მოღვაწეობა, აღნიშნეს,
რომ თსსუ-ის სიმღერისა და
ცეკვის ანსამბლის ხელმძღ-
ვანელი, ბატონი **ბადრი მაჭა-**
ვარიანი, ქვეყნის კულტურულ
წინსვლაში დიდი წვლილის-
თვის წარდგენილია განსა-
კუთრებული ჯილდოს – „სა-
ქართველოს ქორეოგრაფიის
ამაგდარის ორდენის“ მოსა-
პოვებლად, ხოლო **ანსამბლი**
საქართველოს ქორეოგრაფიის
მოღვაწეთა კავშირის საპატიო
წევრი გახდა.

საინტერესო შემოქმედები-
თი გზა გრძელდება. მომავალი
მედუკოსები მრავალგზის ასა-
ხელებენ მშობლიურ უნივერ-
სიტეტს, კვლავ შეასრულებენ
„მშვიდობის ელჩის“ საპატიო
მისიას უცხოეთის არაერთ
ქვეყანაში...

მომავალს
დარეგან კომპაქტს,
მანანა ფხალაძე

